

Nya förmånsrättsregler och ny lag om företagsinteckning

Riksdagen har beslutat om en reform som skall underlätta för företag att genomföra företagsrekonstruktion i stället för att gå i konkurs. Reformen innefattar lagändringar i bl a förmånsrättslagen, konkurslagen och lönegarantilagen samt följdändringar i en rad andra lagar. Därutöver upphävs lagen om företagshypotek för att ersättas av en ny lag om företagsinteckning. Samtliga lagändringar trädde i kraft den 1 januari 2004.

Syftet med reformen är att öka intressegemenskapen mellan ett företags borgenärer och att utjämna konkurrensförhållandena mellan företag som drivs vidare under konkurs och andra företag. Reformen syftar också till att bidra till att kreditgivning och kredituppföljning ytterligare inriktas på ett projekts utsikter till lönsamhet, att insolvenshanteringen sker mer skyndsamt och att oprioriterade borgenärer får bättre utdelning i konkurs.

Lagstiftaren söker uppnå dessa mål på flera olika sätt. Den nya **företagsinteckningen** ger borgenären s k allmän förmånsrätt och inte som företagshypoteket särskild förmånsrätt. Företagsinteckningen gäller i 55 procent av värdet av all gäldenärens egendom som återstår sedan borgenärer med bättre förmånsrätt fått betalt. Detta kan jämföras med företagshypoteket som gäller i all näringsidkarens lösa egendom som ingår i den intecknade verksamheten med undantag för bl a kassa- och bankmedel, värdepapper avsedda för allmän omsättning och fast egendom. Vidare ingår, enligt de nya reglerna, egendom som sålts med iakttagande av lösöreköplagen inte i företagsinteckningsunderlaget. Sammantaget är värdet av en företagsinteckning typiskt sett lägre än värdet av ett företagshypotek.

Äldre företagshypotek fortsätter dock att gälla under en övergångsperiod. Enligt övergångsbestämmelser kan en borgenär under en övergångsperiod säga upp en kredit till betalning om de nya reglerna om företagsinteckning innebär att han inte längre har betryggande säkerhet för sin fordran.

Genom lagreformen **avskaffas också förmånsrätten för skatter** och allmänna avgifter, liksom förmånsrätten för **hyra och arrende**.

Arbetstagarnas löneskydd i konkurs förbättras genom reformen. Det maximala beloppet för **lönegarantin** höjs till fyra prisbasbelopp och maximitiden förlängs, men samtidigt begränsas förmånsrätten i viss mån. Anledningen till att begränsa förmånsrätten är att ge de anställda och arbetsgivaren incitament att påbörja en insolvenshantering i ett tidigare skede.

För att utjämna konkurrensförhållandena mellan bolag i konkurs och andra bolag ändras genom reformen också reglerna om **ett konkursbos ansvar för hyra och uppsägningslön**.

De nya reglerna innebär naturligtvis en hel del förändringar inte bara inom den centrala obeståndsjuridiken, utan över huvud taget för parter som har anledning att säkra sina fordringar på ett eller annat sätt. Den översyn som många borgenärer av olika slag nu får anledning att genomföra förutspås leda till att krediter kommer att omförhandlas eller rentav sägas upp. Att förmånsrätten för hyra försvinner kan naturligtvis också få stor betydelse för fastighetsägare, som därför kan ha anledning att se över sina avtal med hyresgästerna. Eftersom staten förlorar sin förmånsrätt för skatter är det troligt att staten genom kronofogdemyndigheterna kommer att bevaka sina fordringar mer nogsamt och agera tidigare när ett bolag får betalningssvårigheter. Vissa bedömare gör gällande att de nya reglerna till en början kan leda till ett ökat antal konkurser.